

XXX. évfolyam

12. szám

SZERETET

VALLÁSOS REFORMATUS EGYHAZI FOLYÓIRAT

Alapított az 1906. esztendőben.

Alapította, szerkeszti és kiadja: TÖRÖK IMRE.

Megjelenik havonként Kisujszálláson. — Előfizetési
díja: helyben 2 P. Vidéken 2.40. Egyes szám ára: 25 fillér

Kisujszállás 1941. december hó

**Áldott adventet, boldogságos karácsonyt,
békességet az ó- és újesztendőre!**

Advent, karácsony, ó-esztendő végső napjai

Ezeket hozza a december hónap. Vegyük sorra e szent alkalmakat. Nem tudom, úgy van-e vele más is, mint én vagyok, hogy az „advent” szónak akár ki-mondásakor, akár leírásánál valamely nem földi érzés, valamely mennyei öröm rezeg át a szívemen. Boldog gyermekkorom jut tán eszembe? Ilyenkor úgy érzem, mintha a messze napkeletről a szent hajdanban elindult böles királyokkal úton volnék, akik keresték azt a bethlehemi csillagot. Keresem, keresem. De, sajnos! — azt a csillagot most löporfüst fellege takarja. Nem találok sehogy!

Karácsony! Istenem, engedd meg-érnünk e drága szép ünnepet, amikor még a boldogtalan is boldog, mikor az árva nem érzi árvaságát, a szegény felejtí, hogy nincs kenyér. Tűz nem égetett, fegyver nem sebzett, farkas-hiéna-foga nem harapott — az első karácsonyban, azt mondja a szent rege. — Ne legyen olyan ház, ne egyetlenegy se, ahol el ne énekelnék majd azt az éneket:

*„Dicsőség magasságban az Istennek,
Békesség legyen földön embereknek.
És jóakarát mindenféle népnek
És nemzetségnek!”*

De szegény volna, de nyomorult volna egész életünk e nélkül a boldogító karácsonyi ének nélkül!

És a leszámolás órája is elérkezik, Szilveszter éjszakáján kondul majd a 12 óra. Elbúcsúzunk 1941-től. 365 nehéz nap elszáll, ez esztendőnek leszen csak emlékezete.

Ide írom tanácsul a jövőre nézve egy külföldi bölesnek szavait, amelyeket én naponként — néha többször is, elolvastam, elmondogattam s gyarlóságom szerint követni is próbáltam az ó-esztendőben, meg már régebben is.

Kövessen, aki nyugodt és boldog akar lenni:

„A csapások, az élet mostoha körülményei, a sors látszólagos igazságtalanságai, meg a halál ellen is mindenható fegyverül szolgál a *bölcsesség*. Mi ez? Bölcsesség a vég-

telen szeretet, önmagunk megbecsülése másokban, magunk tökéletlenségének átlátása, mosolyunk az élettel szemben s az élet akarása.”

Advent valamelyik vasárnapján, vagy majd újesztendő első reggelén, ha élek, sok mondanivalóm lesz e „bölcseiség“-ről.

Hallgassa meg, aki e bölcseiséget ösmerni és követni kívánja!

*

Ez a „bölcseiség“ pedig teljesen, még a fentebb emlegetett földi bölcse ember irásánál is tökéletesebben, teljes egészen benne van abban a szép tanításban, amelyet egy budapest-vidéki egyházi újságban olvasok.

„Az adventi ember Krisztushoz igyekvő ember.“

Sokan csak a bethlehemi jászolbölcseőig jutnak s találnak egy kis gyermeket bepólyálva feküdni a jászolban. Ezek számára a Krisztussal találkozás, a karácsony talán nagyon meleg, kedves hangulat lesz. De csak hangulat, amely tovatűnik hirtelen és az élet és a lélek ott marad utána üresen, megoldatlan, félelmes és fájó sebével és kérdéseivel.

Sokaknak találkozásuk lesz azzal a Krisztussal, aki volt, aki itt járt testben, csodálatos volt a bölcseége, felséges a tanítása, aki irgalmas volt és igazságos. Meggyógyította a betegeket, barátja volt a gyermekeknek, magához ölelte a szegényeket, megmentő szánalommal hajolt alá a bűnösökhöz. Ezek a lelkek látják a történelem Krisztusát. De, ha megkérdezed tőlük, mit cselekedett *véletem* a Krisztus, értelmetlenül néznek rád... Hát mit cselekedett volna, hiszen Ő olyan távoli, bizonytalan, elmosódott az alakja?! Hisz Ő csak volt...

Hányan igyekeznek, hányan találkoznak a Jelenések Könyvének Krisztusával? Az Élővel, a Királlyal, aki országolni, uralkodni akar, aki azzal az igénnyel áll meg a világgal szemben, hogy ehhez egyedül neki van köze és joga, Akaratát nem osztja meg más akarattal, programját nem egyeztetni mások terveivel, nem keres segítő szövetségeseket, nem alkuszik meg 50 százalékra céljaiban. Ő az, aki megkeresi és megtartja, ami elveszett. Hozzád is köze van és joga van. Téged is keres, hát te keresed-e Őt, testvér? Ha megtalálod, megtart; ha nem, elvesztél.“

Ugyanott olvasom, olyan az ember

mostanság, e szörnyű, zavaros, háborgó világban, mint a véletlenül szobába beröppent madár. Riadt csapongással keresi, hol és hogy szabaduljon. Összetöri magát, nem leli a kijárást, a szabadulást, az ajtót.

Hallod-é, keresztyén ember a Biblia szavát, Krisztus mondja: Én vagyok amaz Ajtó!

Egy áldott vers, inkább imádság

Híres-nevezetes embere, főkapitánya, polgármestere is volt egykor a mi kun városunknak a nagyemlékű Pethe Gábor. Emberszerető igaz magyar ember. Szép, nagy családja volt, leányai, mint rózsák a tündéerkertben, olyanok voltak, a vásárutcai nemesi kúriaszerű nagy fehérfalas, zsalukáteres hajlékban. Még egy él gyermekei közül. Az „áldott verset“, melyet itt közlök, térhiány miatt csak kicsi részletében, egy Pethe-leány, a későbbi igazgatótanár s theologiai professzor hitvesének, özvegyének hagyatékában találták meg. — Kegyeletes érzésekkel lelkemben közlöm a pár esztendő óta immár porladó úrasszony-nak verses imájából az alábbi töredéket. (20 versszakból áll az egész, aki olvasni akarja az egészet, forduljon hozzám, én — újságom szerény terjedelme miatt, csak az alábbi 7 versszakot adom közre!)

„Jó Istenem!“

Segíts, hogy mindig jobb és jobb lehessenek,
Téged mindennél jobban szeresselek.
Mindenekben csak Tereád hallgassak,
Hogy vezetést csupán Tőled kaphassak.

Soha senkit semmivel ne sérthessek,
És senkinek terhére ne lehessenek.
Bánatimat erős szívvel hordozzam,
Erősítsen Benned vetett bizalmam.

Áldozatim csendben, titkon végezzem,
Elismerést senkinél ne keressem.
Érzésimet Előtted megvizsgáljam,
Ápolgassam, nemesítsem, tisztítsam.

Rosszért rosszal soha ne fizethessenek,
Ellenségim szeretettel nyerjem meg,
Bántóimra soha ne haragudjak,
Jóval győzzem meg mindenkor a rosszat.

Dr. Ravasz László húszesztendős püspöki jubileumát ünnepelte nov. 20-án egyházkerülete.

Életemet így szenteld meg egészen,
Hogy Tenéked tetszhessem csak mindenben.
Aldhassalak szívből jövő imával
És értelmem minden gondolatával.

Egész élttem hálaadás lehessen,
Nyomdokimon senki el ne eshessen.
Terheimet derűs szívvel hordozzam
És miattuk soha ne zúgolódjam.

Akin lehet, mindenképen segítsek,
És mindenkit így Tehozzád vezessek.
Szent utadon biztonsággal jár hassak,
Végre majd Országodba bejuthassak.

Íme az áldott vers, a drága imádság!
Mint a régi kor nagyasszonyai, imádságot
írt, s hagyott örökségül gyermekeinek,
szeretteinek néhaivaló Dr. Pruzsinszky
Pálné. Emlékezetében is áldott legyen!

A régi „jó világ”, meg a mostani

Öreg ember, mint jómagam is, mintha nem is a jelenben élne, hanem a múltban. Óh olyan szép, derűs a múlt! Egy levelet hordok magammal, testvérem írta, százszor elolvasom, azt írta rá (áldott a kezeírása!):

„Szelíd malaszttal a távol ködéből
Sugárzik át a szép emlékezet...”

E levél mellett — persze — egyebet is olvasgatok. Bölcsek könyveit, naponként. Egyik ilyen könyvben annak magyarázására akadtam rá, miért volt „jóvilág” az a régi világ?

A bölcsek azt mondja, azért, mert a régi időkben az ember hagyta, hogy az odafelvaló Isten intézze a világnak történeteit, a földön lakók sorsát, az emberek dolgát. Megtette az ember magarészéről legjobb lelkiismerete szerint, amit erejéből tehetett, a többit rábízta Isten hatalmas kezére, s amit Isten elvégzett, abban megnyugodott.

Ma? Nem így van! — tanít a bölcsek. Az ember maga akar elintézni, megtenni, megvalósítani, elérni mindent. A maga erejéből, a maga képességei, tehetsége, tudománya, sokszor furfangja által. Hajdan az Isten volt az Isten: ma meg az ember meg akarja mutatni, hogy ő a mindenható. Innen van aztán a temérdek csalódás, reményvesztettség, esüggedés, lelkek összeomlása... öngyilkosság... Ezért telnek folyton az idegklinikák, tébolyodottak menedékhelyei...

Milyen szép ezzel szemben annak a jó keresztyén asszonynak mondása, akivel reggelenként együtt mendegélünk a templom felé (ma is így volt, mikor e sorokat írom!): „Nekem — mondja az a jóasszony — minden reggel ez a legelső gondolatom: „Istenre bízom magamat, magamban nem bízhatom...”

Óh, bárcsak mindenkinek minden reggel ez lenne legelső gondolata!! Még viszszejönne a régi „jóvilág”, boldog világ.

A roffiújorgona

Hajdanában, szép kuruc világban, mikor még az az áldott kicsi roffi templom Rákóczi fejedelemnek, a nagyságos fejedelemnek „kenyeresháza” volt; különálló tornya meg kuruc vitézek őrtornya, honnan vigyázták a virrasztók a „Császár madar”-at, a labancot — hajdanában — mondom!: tárogató bús muzsikája hallatott ottankörül, na meg tábortüzek mellett tanázó kuruc vitézek zengték, mondták az ősi dalt:

„Törökbársony süvegem,
Most élem gyöngyéletem...”

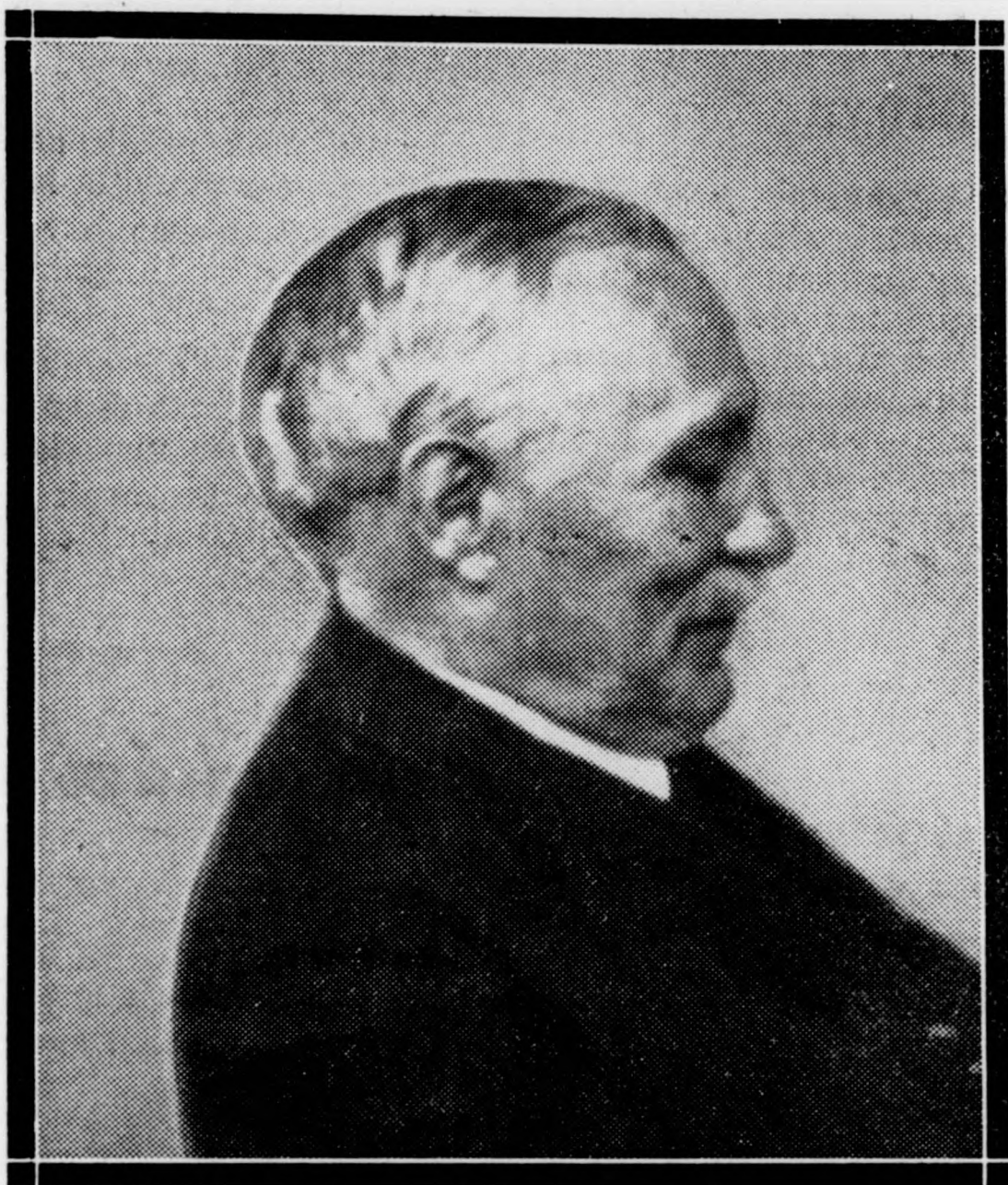
Mostanában pedig, november 9-ik napján nagy ünnepe volt a roffi eklézsiának. Új orgonát kapott a régi „Kenyeresház”, amelyben immár mint szent templomban, az „Úrvacsora szent kenyerét” osztják. Most is Kenyeresház tehát, a világ Királyának, Jézus Krisztusnak Kenyeresháza! Új orgonát kapott az ősi templom, igen értékeset, 12 ezer jó pengőbe került, amely költségből csak egy egyháztág, Waldeck Hubert gróf egymaga 5000 pengőt adományozott boldogult fia, Gábor emlékezetére; a költség többi része is nemes lelkek adományából került ki. Neveiket, adományait itt leírni, elszámolni alig is győzném.

A tavaly tragikus halállal elhunyt kis Waldeck Gábor emlékezete újult fel hát lelkünkben a nagyon szép ünnepély alkalmából. Ott volt gyászban élő édesanyja is, anyai szíve belezokogott az új orgona zengésébe, s a jóságos szél biztonnal elvitte az új orgona zengésének egy-egy foszlányát a messze keleten, Erdélyország túlsó határán pihenő-porladó kis gróf sírhelyéhez. Izentünk is neki, hogy pihenésében is áldott legyen!

Az orgona pedig minden hangjával vigasztalást zengjen azok lelkébe, akik abban az áldott kis templomban valaha is megjelentek.

Nemes érzések bölcsője, kirepítő fészke az a kedves község, az volt, az is marad. Olyannak ismertem meg 50 esztendővel ezelőtt, mikor beköszöntöttem, mint megválasztott lelkész, én a világ legboldogabb boldog embere akkor, s olyannak ismerem most is, áldom a kislelket. Boldog, elégedett lelkű emberek énekét kísérelje a szép új orgona, minden ének, mely az új orgona kíséretével az Eget keresi, Isten szívéig szálljon, s Nála meghallgatásra találjon!

Áldott légy Tiszaroff!

Néhaivaló *Farkas István*, a Tiszán-inneni Egyházkerület püspöke (született a szabolcsmegyei Bercel községben 1879. aug. 3., meghalt Miskolcon 1941. nov. 9. Püspök lett 1932. ápri. 14.) Megható végrendeletet hagyott hátra. Ennek egyik igen szép részletét idézzük az alábbiakban:

Farkas István püspök végrendeletéből.

Ha meghalok, — egyszerű legyen a temetésem.

Ne dicsérjetez engemet. Csak kötelességet végeztem — minden időben!...

Egy imádságot mondjon felettem Valaki, — akit akartok —, esupán.

Olvassátok fel a Szeretet himnuszát. (I. Kor. 13. r.)

Ez az Ige — magyarázás nélkül is elmondja, hogy — nem hálnak meg azok, akik szerettek!!

És én nagyon szerettem az embert, — a testvért!

Az Isten nagyon jó volt hozzám! Mindig — csak áldott!... jó volt tudnom, hogy

az Övé vagyok — s Övé leszek — halálomban is.

Ha keresi valaki a boldog embert, — vezessétek el majd a síromhoz... s én még onnan is — mindőtöket — csak szeretni foglak!

Akarom — szigorúan!! — hogy ne legyen a tetemeim felett prédikáció!

Egyet szeretnék, — ha megtennétek!...

Ha meghalok, — üzenjetez el minden faluba, ahol jártam — mint püspök... Hozzanak egy-egy szál virágot... minden faluból... Az egyszerű falusi magyar fajta embereket igen szerettem.

Kössenek bokrétát mezei virágból... Ha tél volna — egy-egy ablakban nyíló muskátli virágot hozzanak... Olyan jó lesz — aludni virágok alatt annak — aki nem tett mást soha — csak — szeretett!

Dr. Kiss Ferenc, a szegények és árvák atyjának, 1942-re szóló Naptára megjelent, kapható lelkészi hivatalunkban is 40 fillérért. A remek Naptárt ajánlani sem kell!

Somogyi István szép adománya

Somogyi István egyháztagnak, presbyter, egyidőben egyh. pénztári ellenőr is, — hálás emlékezéssel egy nagyértékű Bibliát ajándékozott egyházunknak azzal a meghagyással, hogy a templomi Úrasztalára tegyék. Aki rátekint az áldott Szentkönyvre, vigaszt, erőt, reményt merítsen a látásából is. Köszönjük az értékes ajándékot, mint az adományozó hűségének bizonyosságát s kívánjuk Isten áldását az adakozónak életére.

Özv. Kun Sándorné Szűcs Erzsébet nagyasszony emlékeze

Puritán volt, a régi egyszerűség asszonya. Nem maradt utána fénykép sem, ezért nem is közölhetem arcvonásainak mását.

Tán még azért is megróna, ha élne, hogy írok felőle, mikor „már van csak emlékezete“.

Aznap temettük, mikor száz meg száz koszorút hordtak a temető sírhalmaira, sírjeleire. November 3-ára esett az idén Halottak napja. Sokan visznek e napon már akár mélységesen fájó szívvel, akár csak tessék-lássékból koszorúkat a temetőkbe, halottainkra emlékezéssel.

Állván aznap a felejthetetlen „Erzsébet néni“ koporsója mellett s szólván a sírja szélén, — úgy éreztem, ki is mondtam ezt, hogy láthatatlan koszorúkat tettem a koporsójára.

Első koszorúm a boldogult nagyasszony ravatalán annak hirdetése volt, hogy vallásos lelket veszítettünk el őbenne. Ott láttuk őt sokszor az Istenháza keleti bejárata melletti padok egyikében. Énekelt, imádkozott, Isten Igéjét hallgatta hű szívvel. Vajjon üres lesz-e a helye?

Másik koszorúm szeretteihez, szeretteihez s mindenképp való szeretetének említése volt. Láttam őt a szanatórium bús termében, mikor ápolta nagybeteg testvérét; tudom róla rokonaihoz való nagy szerete-

tét; tanácsal-kaláccsal hogy segítette őket. Áldhatják a lába nyomát is!

A közért sokat fáradt, áldozott. A Napközi Otthon, a karácsonyi vásárok népe, a Ref. Nőegylet, melynek egyik fővezetője, lelke volt, sok szegény anya, elhagyatott gyermek, ezek teszik koporsójára a harmadik, meg a századik koszorút.

Bánatát, hiszen özvegy volt; betegségét, hiszen nagyon szenvedett, tűró lélekkel hordozta.

Eszes, tiszteletreméltó magyar asszony volt. Belátása, tanulságos mondásai, intései emlékezetben maradnak.

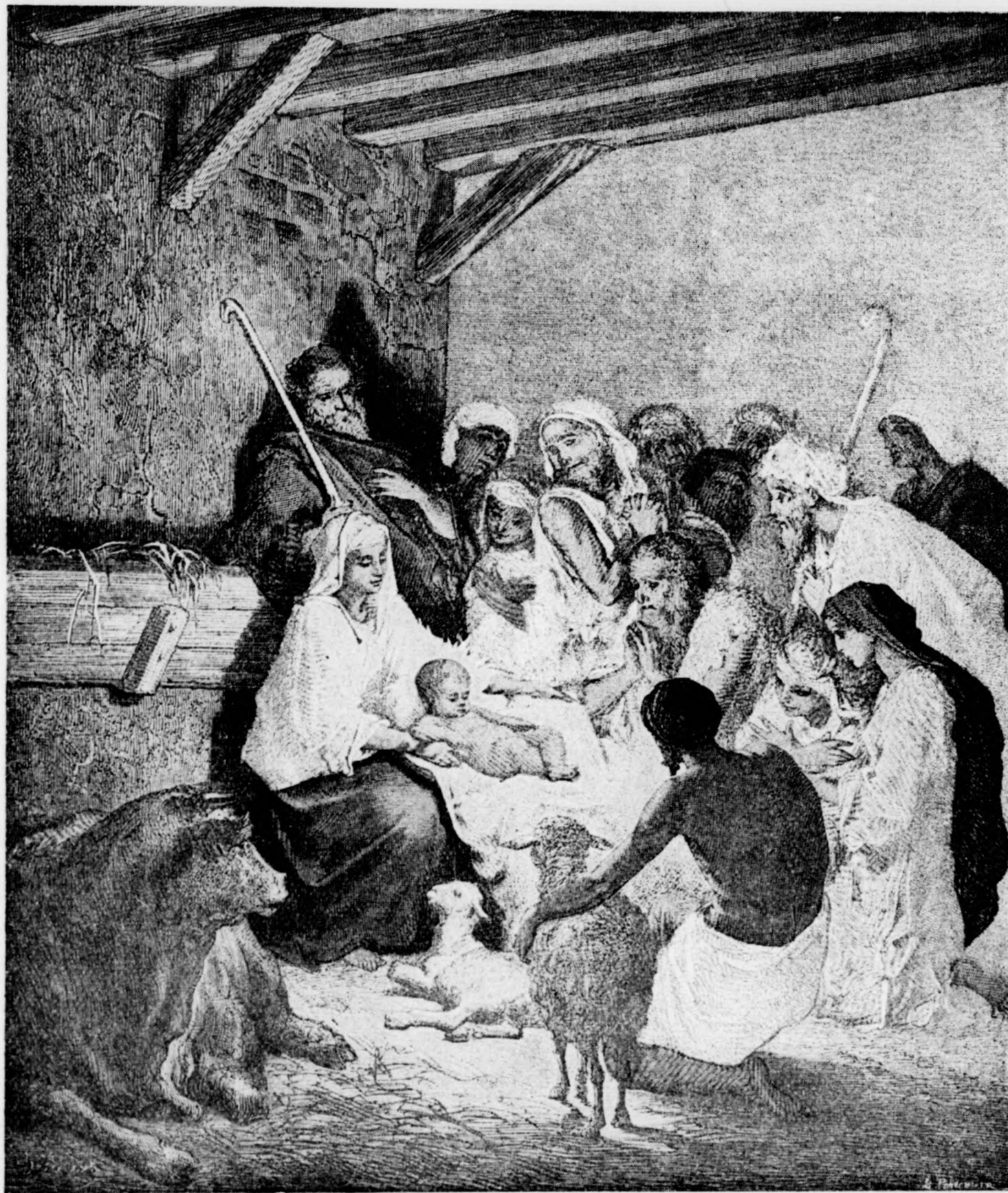
A látható koszorúk elhervadnak, szét hullanak, a láthatatlan koszorúk, az igaz érdemek, soha!

Nyíregyházi huszárok

Megjöttek a nyíregyházi huszárok. Onnan jöttek, messze Keletről, hol egykor a magyar ősök is, ezer esztendőnél több idővel ezelőtt vívták a kióvi csatát, meg a többi csatát. A magyarok Istene takargatta, tartotta meg vitéz fiainkat a harcok mezején, s adott nekik villanó kardjuk után diadalt! Magas egekig ért az öröm Nyíregyházán, meg az egész magyar hazában. Csak egy valakit nem talált ott, keresgető lelkem, Kenéz Géza századost, — hófehér paripája szikrát vág a Hadak útján, a esillagos Tejúton, odafenn. — Itt lenn meg sok gyászos szív siratja halálig!

Áldottak legyenek, akik hazajöttek, s áldott legyen, ki még nem jött haza, drága poraiban is legyen áldott! De hazahozzuk, ez a vágyunk s addig százszor hozzá szállunk!

Csekklapokat bátorodom mellékelni a „Szeretet“ ezévi utolsó számához, hogy tovább is közölhessem megmondanivalóimat szeretett olvasó közönségemmel. Bizonybizonny vannak, akik elfelejtkeztek mostanában a „Szeretet“-ről, pedig ám drága a papír, meg a nyomdafesték. Körmökopásáért semmit sem várok! — Kérem a szíves megemlékezést, segítséget! Szeretném 1942-ben is adni újságomat, míg már engedi a „Szeretet“ erszénye. Nem sokáig alkalmatlankodom már kéréseimmel. Még egy esztendő! Hálásan köszönöm az eddigi jószágot, kérem azt még egy esztendőre.

Köszönöm

Városunk szülötte, egyik közeli gyülekezet tanítója, írt hozzám szép levelet, még rajzolatot is tett hozzá, a „Szeretet“ címlapjának díszítése módján.

Előszedegeti — így írja — kis újságom régi számait. Bizony van elég, nézegetem én is „öket“ 35 esztendő óta!!

„Minden szava a „Szeretet“-nek — így írja ő — ezüstgyöngy, tartalma pedig aranyból értékesebb.“ Köszönöm, Pista fiam!

Írja tovább:

„Lapozgatom a régebbi és újabb „Szeretet“ példányokat s arra gondolok, hogy milyen üres is lesz majd egyszer havonta az a nap, amikor nem hozza a postás a „Szeretet“-et. De hát majd előkerítem a régieket, „szedegetem a sok szép emléket, mint a méh a virágról a mézet“.

Köszönöm, Pista, áldjon meg minden áldásával ezért is az Isten! Óh, ha minden tanítótársad, egyházi tisztviselőtársad így szeretné és így szerette volna, mint Te, a „Szeretet“-et!! Most már egy kicsit késő. Még egynéhány hónap! — Isten veled és veletek!

Júdás

Oroszország fővárosa, így is írhatnám: szent városa, Moszkva. Ennek nevétől veszi eredetét a „muszka“ szó is, ahogy az oroszokat másképpen nevezni szoktuk. Moszkva városáról, persze, nincs gondolatomban most egyebet írni, írjanak, írnak is eleget, a világi újságok, olvassuk is őket, a rádiót meg pontosan hallgatjuk, tán meg is halnánk már újság, meg rádió nélkül, — Moszkva városáról — mondok! — csak azt akarom pár szóban megírni, hogy egy szobor áll a város közepén: Júdás szobra. Görnyedt, ravasz arcú, sunyi ember, gonosztevő. Szobrot állíttattak neki, mint az emberiség legnagyobbjainak szoktak, dicsőségére! Júdásnak, aki a Krisztust, az ő áldott mesterét harminc pénzért elárulta, ellenségeinek kezébe adta, halálát okozta.

Júdás szobra Moszkva közepén.

Azt hiszem, akármelyikőnk vonulna be a győzelmes német seregekkel Moszkvába, húrkot hajítana fel a Júdás szoboralakjára s lerántaná. (Mint ahogy láttam Rigában egykor, hogy valamelyik orosz cár lovasszobrát lerántották a talapzatról. Szoboralak nélkül csupaszon állott a talapzat!)

Mert a Júdás szobra mit jelent? Krisztus halálos ellensége volt Júdás, tehát a vallásnak, hitnek, szeretetnek, jóságnak halálos ellensége. Kapzsiságból követte el örök időkre szóló rettentő bűnét? Vagy nem túrta, hogy a Krisztus legyen köztük az első; tehát az elsőség kérdése vitte rá a borzalmas bűnre? Tán ő akart volna első lenni? Én nem tudom! Én nem tudom! Azt tudom csak, hogy a harminc ezüst pénzt háborodott lélekkel számolgatta attól kezdve folyton: Tíz... húsz... harminc! Tíz... húsz... harminc!... S végre öngyilkos lett, nem bírta lelke irtózatot terhét, felakasztotta magát.

Ennek a Júdásnak szobra áll Moszkva közepén. Mondja meg, aki meg tudja mondani, mi sorsot érdemel Moszkva a Júdás szobraért? S különösen az a valaki, aki azt a szobrot felállítani rendelte? Akinek lelkében megfogamzott a kezdeményezés?

De kérdem, nem állít-é sok ember láthatatlan szobrot szívében-lelkében, Júdás dicsőségére? Aki kapzsi, aki az elsőségért tusakodik szüntelen, aki Krisztust nem imádni, csak átkozni, szidni tudja, szent nevét mocskos szavakba foglalva emlegeti: nem Júdásnak láthatatlan szobrát hordja-e szívében?

Vasuti menetrend

kisújszállási állomásról.

Érvényes 1941. október hó 6-tól.

Érkezik:		Indul:	
sebes	Bpest. ny. 0.03	Debr.	0.04
szem.	Debr. 0.09	Bpest. ny.	0.12
„	Bpest. ny. 2.09	Debr.	2.11
gyors	Bpest. kel. 2.38	Kolozsvár	2.39
„	Kolozsvár 4.11	Kolozsvár	4.20
szem.		Dévaványa	4.20
„	Pt. Abádsz. 5.25	Bpest. kel.	6.28
„	Kolozsvár 6.25	Kálkapolna	6.30
sebes	Beszterce 7.10	Bpest. ny.	7.11
szem.	Dv. ványa 7.28		
„	Kápolna 7.40		
gyors	Bpest. ny. 10.16	Debr.	10.17
szem.		Kálkapolna	13.14
„		Dévaványa	13.38
gyors	Debr. 15.41	Bpest. ny.	15.42
„	Bpest. ny. 16.55	Debrecen	16.56
szem.	K kápolna 18.40		
„	Dévaványa 19.30		
gyors	Debr. 19.57	Bpest. ny.	19.58
„	Bpest. ny. 20.49	Debrecen	20.51
szem.		Pt. Abádszalók	21.00